B I U L E T Y N
WOJEWÓDZKIEGO KOMITETU KULTURY FIZYCZNEJ I TURYSTYKI

Nr 11 Poznań, dnia 6 listopada 1969 r. Rok XIV

T R E Ś Ć

ZG PP S/826/69-G-5-330+25

Z a r z ą d z e n i e Nr 33
Przewodniczącego Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Turystyki
z dnia 19 maja 1969 r.

w sprawie zasad, form oraz programów szkolenia przewodników turystycznych

Na podstawie § 4 ust.3 w związku z § 1 ust.1 pkt 10 i 11 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 sierpnia 1960 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Turystyki oraz form nadzoru w zakresie kultury fizycznej i turystyki nad instytucjami i organizacjami (Dz.U. Nr 38, poz.224) zarządza się, co następuje:

§ 1

Ustala się instrukcje w sprawie zasad, form oraz programów szkolenia przewodników turystycznych, stanowiącą załącznik do zarządzenia.

§ 2

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1969 r.

Przewodniczący Komitetu
(-) Włodzimierz Reczek

Załącznik do zarządzenia nr 33 Przewodniczącego GKKFiT z dnia 19 maja 1969 r. (poz.24).

I N S T R U K C J A

w sprawie zasad, form oraz programów szkolenia przewodników turystycznych

Organizacja szkolenia kandydatów

1. Przygotowanie kandydatów na przewodników do uzyskania uprawnień odpowiedniego rodzaju przewodniczącego na określony teren odbywa się na zasadzie przeszkolenia w formie:

1) kursów szkoleniowych (stacjonarnych, dla dochodzących, zaocznych);
2) indywidualnego przygotowania się w zakresie wiadomości i umiejętności wymaganych regulaminem przewodnickim oraz programem szkolenia;

3) po odbyciu obowiązkowej praktyki.

2. Decyzję o rozpoczęciu szkolenia kandydatów w nowym ośrodku przewodnictwa wydaje zarząd okręgu PTTK. W odniesieniu do przewodnictwa górskiego - decyzję wydaje Zarząd Główny PTTK z wyjątkiem woj. katowickiego, krakowskiego, rzeszowskiego i wrocławskiego.

3. Szkolenie przewodników organizuje zarząd oddziału PTTK, który może zlecić jego przeprowadzenie kołu przewodników. Zorganizowanie kursu dla kandydatów może nastąpić po zatwierdzeniu go przez zarząd okręgu PTTK. O rozpoczęciu szkolenia należy poinformować właściwy WKKFiT. Zarząd okręgu PTTK może organizować kursy przewodnickie wspólne dla kandydatów jednego rodzaju przewodnictwa z kilku oddziałów PTTK.

4, Kandydat na przewodnika przygotowujący się indywidualnie do egzaminów obowiązany jest odbyć staż praktykancki, określony dalszymi przepisami, z uwzględnieniem postanowień § 14 ust.2 regulaminu przewodników miejskich, terenowych i górskich.

5. Kandydat na przewodnika pragnący wziąć udział w przeszkoleniu,składa w oddziale PTTK, który organizuje szkolenie, wniosek wraz z ankietą przewodnictwa, świadectwem lekarskim o stanie zdrowia i świadectwem szkolnym lub jego uwierzytelnionym odpisem oraz opinią zakładu pracy. Zarząd oddziału PTTK, po zebraniu wniosków wraz z załącznikami, odsyła je łącznie ze swoją do sekretariatu komisji kwalifikacyjno-egzaminacyjnej WKKFiT,która po zakwalifikowaniu zwraca wnioski w ciągu 1 miesiąca do zarządu oddziału PTTK.

6. Kandydatów na przewodników przygotowujących się indywidualnie do egzaminów obowiązuje złożenie dokumentów wymienionych w ust.5.

7. Kandydat na przewodnika miejskiego obowiązany jest przed poddaniem się egzaminom, odbyć w czasie trwania szkolenia lub po jego zakończeniu (o czym decyduje kierownictwo szkolenia) bezpłatną praktykę polegającą na udziale w 4 do 6 wycieczkach prowadzonych pod nadzorem kwalifikowanego przewodnika I lub II klasy, wyznaczonego przez komisję szkoleniową koła przewodników albo przez zarząd okręgu PTTK w przypadku tworzenia nowych kół przewodnickich lub braku w kole odpowiednio kwalifikowanych przewodników.

8. Kandydat na przewodnika terenowego obowiązany jest przed poddaniem się egzaminom odbyć w trybie przewidzianym w ust.7 bezpłatną praktykę polegającą na współudziale w prowadzeniu wycieczek w wymiarze od 2 do 6 dniówek wycieczkowych.

9. Kandydat na przewodnika górskiego powinien odbyć szkolenie:

1) na kursie,.w program którego włączonych jest co najmniej 5 praktykanckich bezpłatnych dniówek wycieczkowych prowadzonych pod nadzorem in-

struktorów przewodnictwa górskiego, oraz co najmniej 5 praktykanckich dniówek wycieczkowych prowadzonych pod nadzorem instruktora.

10. W przypadku, gdy w wycieczce bierze udział kilku praktykantów, każdemu z nich należy zaliczyć dniówkę praktykancką.

11. Decyzję o ilości wycieczek lub dniówek praktykanckich, obowiązujących kandydata w czasie szkolenia, podejmuje kierownictwo szkolenia.

12. Przewodnicy i instruktorzy, pod opieką których kandydat odbywa staż praktykancki, składają kierownikowi szkolenia (w przypadku kandydata szkolącego się indywidualnie - zarządowi oddziału PTTK) ocenę praktyki na piśmie.

13. Po zakończeniu szkolenia i odbyciu obowiązkowej praktyki, kierownik szkolenia składa w zarządzie oddziału PTTK pisemne sprawozdanie ze szkolenia wraz z imienną listą uczestników i ocenami praktyki. Zarząd oddziału PTTK przesyła je następnie do podkomisji egzaminu praktycznego w zarządzie okręgu PTTK z wnioskiem o przeprowadzenie egzaminu praktycznego. Egzamin praktyczny powinien się odbyć w ciągu 1 miesiąca od chwili otrzymania wniosku. Egzamin teoretyczny przed komisją kwalifikacyjną WKKFiT powinien się odbyć w ciągu 1 miesiąca od chwili złożenia komisji protokółu z przeprowadzonego egzaminu praktycznego.

14. Kandydat na przewodnika zakładowego odbywa szkolenie na kursie organizowanym przez zarząd oddziału PTTK dla osób z zakładów położonych na terenie jego działalności lub dla jednego zakładu, jeżeli liczba kandydatów na przewodników wynosi w nim nie mniej niż 10 osób - z zachowaniem przepisu § 10 ust.2 regulaminu przewodników zakładowych, Kandydaci na przewodników zakładowych zwolnieni są od obowiązku odbycia praktyki przewodnickiej.

15. Kurs dla kandydatów na przewodników może być zorganizowany dla co najmniej 20 uczestników. W przypadku organizowania kursu, w rezultacie którego ma powstać nowe koło określonego rodzaju przewodników, liczba uczestników może wynosić 10 osób.

16. Programy szczegółowe szkolenia powinny być opracowane i dostosowane do potrzeb rodzaju i specyfiki przewodnictwa na określonym terenie na podstawie programów ramowych, stanowiących załączniki do instrukcji. Szczegółowe programy szkolenia ustala Zarząd oddziału PTTK który może to zlecić kołu przewodników. Programy zatwierdza zarząd okręgu PTTK. Zarząd oddziału PTTK informuje WKKFiT o rozpoczęciu kursu przewodnickiego na 10 dni przed wyznaczonym terminem, przesyłając program kursu.

17. Szkolenie przewodników ma na celu:

1) stałe, systematyczne pogłębianie i aktualizowanie wiadomości oraz doskonalenie umiejętności przewodnickich,
2) tworzenie warunków do uzyskiwania wyższych klas i zwiększania uprawnień.

18. Szkolenie może być prowadzone w formie samokształcenia oraz obowiązkowego szkolenia (np. seminaria) organizowanego i ustalanego przez koło przewodników.

19. Programy szkolenia na wyższe klasy przewodnickie powinny być oparte na ramowych programach określających wymagania dla poszczególnych klas różnych rodzajów przewodnictwa.

20. Koło przewodników jest obowiązane składać zarządowi okręgu PTTK plany i programy szkolenia doskonalącego na okresy objęte cyklem szkolenia, nie później niż na 1 miesiąc przed jego rozpoczęciem, przesyłając je w tym samym czasie do wiadomości WKKFiT.

21. Przewodnicy nie biorący udziału w obowiązkowym szkoleniu doskonalącym zostaną poddani sprawdzeniu wiadomości i umiejętności w zakresie obowiązującego programu szkolenia. Sprawdzenie wiadomości i umiejętności może być przeprowadzone przez komisję kwalifikacyjno-egzaminacyjną WKKFiT lub przez podkomisję egzaminu praktycznego zarządu okręgu PTTK na wniosek zarządu oddziału lub okręgu PTTK. W przypadku negatywnego wyniku, przewodnik może być zawieszony w pełnieniu swej funkcji przez prezydium WKKFiT do czasu uzupełnienia wiadomości.

22. Przewodnicy ubiegający się o nowy rodzaj uprawnień nie podlegają zakwalifikowaniu przez komisję kwalifikacyjno-egzaminacyjną WKKFiT, jeżeli odpowiadają warunkom przewidzianym dla danego rodzaju przewodnictwa.

WYKŁADOWCY

23. Wykładowców poszczególnych przedmiotów rekrutuje się spośród:

1) kadry naukowej odpowiedniej specjalności;
2) specjalistów danej dziedziny wiedzy posiadających odpowiednie wykształcenie wyższe:
3) wysoko kwalifikowanych działaczy krajoznawczych i turystycznych, a w tym także przewodników i instruktorów przewodnictwa górskiego, zweryfikowanych przez Centralny Ośrodek Doskonalenia Kadr Turystycznych.

24. Wykładowców przedmiotów objętych egzaminem teoretycznym, na kursach dla kandydatów na przewodników zatwierdza WKKFiT zgodnie z § 12 ust. 3 zarządzenia nr 26 Przewodniczącego GKKFiT z dnia 30.IV.1968 r. w sprawie wykonywania funkcji przewodnika turystycznego (Dz.Urz. GKKFiT Nr 3, poz.10), zwanego dalej „Zarządzeniem nr 26 Przewodniczącego GKKFiT."

RAMOWE PROGRAMY SZKOLENIA

25. Ramowe programy szkolenia stanowią podstawę do opracowania programów szczegółowych dla kandydatów na przewodników, jak również programów szkolenia doskonalącego dla przewodników.

26. Programy szkolenia kandydatów w poszczególnych rodzajach przewodnictwa powinny obejmować przedmioty wymagane w ramowych programie, wspólnym dla wszystkich rodzajów przewodnictwa (z wyjątkiem przewodnictwa zakładowego), niezależnie od przedmiotów wymaganych dla danego rodzaju przewodnictwa. Powinny być one dostosowane do specyfiki terenu uprawnień.

27. Ramowe programy szkolenia obejmują przedmioty obowiązujące:

1) wszystkich kandydatów na przewodników miejskich, terenowych i górskich, niezależnie od przedmiotów wymaganych ramowymi programami poszczególnych rodzajów przewodnictwa (zał. nr 1 do instrukcji);
2) kandydatów i przewodników ubiegających się dodatkowo o uprawnienia do prowadzenia wycieczek zagranicznych w językach obcych (zał. nr 2 do instrukcji);
3) kandydatów ubiegających się o uprawnienia przewodnika miejskiego oraz przewodników miejskich ubiegających się o wyższe klasy (zał. nr 3 do instrukcji);
4) kandydatów ubiegających się o uprawnienia przewodnika terenowego oraz przewodników ubiegających się o wyższe klasy lub powiększenie uprawnień terenowych (zał. nr 4 do instrukcji);
5) kandydatów ubiegających się o uprawnienia przewodnika górskiego bez względu na uprawnienia dla poszczególnych terenów górskich (zał. nr 5 do instrukcji);
6) kandydatów na przewodników tatrzańskich oraz przewodników tatrzańskich ubiegających się o wyższe klasy (zał. nr 6 do instrukcji);
7) kandydatów na przewodników beskidzkich oraz przewodników beskidzkich ubiegających się o wyższe klasy (zał. nr 7 do instrukcji);
8) kandydatów na przewodników sudeckich oraz przewodników sudeckich ubiegających się o wyższe klasy (zał. nr 8 do instrukcji);

9) kandydatów na przewodników zakładowych (zał. nr 9 do instrukcji).

28. Ramowe programy szkolenia określają, które przedmioty są obowiązujące przy egzaminie teoretycznym i egzaminie praktycznym.

29. Przedmioty wymienione w programach ramowych dla poszczególnych rodzajów przewodnictwa (z wyjątkiem przewodnictwa zakładowego), których tematyka pokrywa się z przedmiotami wymienionymi w programie wspólnym dla wszystkich rodzajów przewodnictwa - należy komasować.

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE

30. Wszyscy przewodnicy posiadający uprawnienia nadane przed wejściem w życie zarządzenia nr 26 Przewodniczącego GKKFiT oraz niniejszej instrukcji, są obowiązani do odbycia dodatkowego przeszkolenia w zakresie wiadomości i umiejętności dotyczących przedmiotów wymienionych w załączonych ramowych programach szkolenia, które nie były objęte dotychczasowymi programami szkolenia i wymogami klasyfikacyjnymi.

31. Wszyscy przewodnicy powinni wziąć udział w kolokwium sprawdzającym nabyte wiadomości, zorganizowanym po zakończeniu szkolenia, z udziałem przedstawicieli komisji kwalifikacyjno-egzaminacyjnej WKKFiT i podkomisji egzaminu praktycznego zarządu okręgu PTTK. W przypadku negatywnego wyniku kolokwium, przewodnik może być zawieszony w pełnieniu swej funkcji przez prezydium WKKFiT do czasu uzupełnienia wiadomości.

32. Zarządy oddziałów PTTK oraz koła przewodników obowiązane są do przeprowadzenia szkolenia uzupełniającego w zakresie określonym w instrukcji w terminie do końca roku 1970.

Załącznik nr 1 do instrukcji w sprawie zasad, form oraz programów szkolenia przewodników turystycznych

RAMOWY PROGRAM

szkolenia kandydatów na przewodników, obowiązujących wszystkie rodzaje przewodników miejskich, terenowych i górskich

1. Elementy najnowszej historii Polski. Historia państwa. Historia polskiego ruchu robotniczego. Historia II Rzeczypospolitej. Przemiany ustro-

jowe. Węzłowe problemy społeczno-polityczne. Martyrologia i walka z okupantem. Historia Polski w zakresie programów licealnych.

Godzin wykładowych 8 - 10

2. Polska Ludowa. Ustrój społeczno-polityczny. Struktura władz. Partie i stronnictwa polityczne, ze szczególnym uwzględnieniem kierowniczej roli PZPR. Główne kierunki gospodarki narodowej. Rozwój kultury i nauki. Szkolnictwo. Polityka zagraniczna PRL. Układy międzynarodowe i spjusze. Udział Polski w organizacjach międzynarodowych. Państwo a kościół.

Godzin wykładowych 10 - 16

3. Historia kultury w Polsce. Literatura i sztuki plastyczne: malarstwo, grafika, rzeźba. Architektura i budownictwo: style i terminologia, zarys historii architektury w Polsce. Budownictwo drewniane. Sztuka ludowa. Straty wojenne Polski i odbudowa zabytków. Zabytki polskie klasy „0". Muzealnictwo polskie - największe muzea w Polsce. Ochrona zabytków - dzieje i ustawodawstwo (ogólnie). Społeczna ochrona zabytków. Adaptacja zabytków na cele turystyczne (wiadomości ogólne).

Godzin wykładowych 10 - 2o

4. Geografia turystyczna Polski. Środowisko geograficzne. Ogólny pogląd na krajobrazy Polski. Stolica. Okręgi przemysłowe. Wybrzeże morskie i porty. Regiony: Pomorze, Warmia i Mazury, Ziemia Suwalsko-Augustowska, Podlasie, Ziemia Lubuska, Wielkopolska i Kujawy, Mazowsze, Ziemia Łódzka Śląsk Dolny, Opolski i Górny, Małopolska: Ziemia Krakowska, Kielecka, Lubelska i Rzeszowska. Turystyczne trasy ogólnopolskie. Trasy europejskie „E". (wiadomości ogólne).

Godzin wykładowych 8 - 20

5. Przyroda i jej zasoby w Polsce. Parki narodowe. Najważniejsze rezerwaty i pomniki przyrody. Największe zespoły leśne. Ochrona przyrody - - ustawa i zarządzenia. Straż ochrony przyrody (wiadomości ogólne).

Godzin wykładowych 4 - 8

6. Turystyka i krajoznawstwo w Polsce. Pionierzy krajoznawtswa. Historia turystyki i krajoznawstwa w Polsce. Organizacja turystyki w Polsce (PRL) - władze, organizacje społeczne, instytucje, przedsiębiorstwa. Baza turystyczna. Konwencje turystyczne. Turystycz zagraniczna. Historia przewodnictwa w Polsce. Wartości społeczne, kulturalne i wychowawcze turystyki. Informacja turystyczna. Literatura turystyczno-krajoznawcza. (wiadomości ogólne).

Godzin wykładowych 8 - 12

7. Problematyka wycieczek szkolnych. Psychologia młodzieży. Dydaktyka przekazywania wiadomości. Programy nauczania w szkołach podstawowych, średnich ogólnokształcących i zawodowych (wiadomości ogólne).

Godzin wykładowych 8 - 12

8. Organizacja przewodnictwa. Przepisy i regulaminy dotyczące wykonywania funkcji przewodnika.

Godzin wykładowych 4 - 6

9. Zasady obsługi wycieczek. Programowanie wycieczek. Przepisy administracyjne i finansowe. Rozliczenia. Realizacja świadczeń. Przepisy meldunkowe w miejscach noclegowych. Przepisy o użytkowaniu dróg publicznych. Współpraca z biurami podróży.

Godzin wykładowych 6 - 8

Wymienione wyżej przedmioty obowiązują na egzaminie teoretycznym.

10. Metodyka i technika prowadzenia wycieczek. Etyka i kultura osobista przewodnika. Kultura uprawiania turystyki. Oprowadzanie po obiektach sakralnych. Grupa w terenie i w obiekcie zamkniętym. Pierwsza pomoc w nagłych wypadkach. Walka z alkoholizmem.

Godzin wykładowych 10-12

Przedmiot wymieniony w poz.10 obowiązuje na egzaminie praktycznym.

11. Opanowanie języka polskiego. Słownictwo fachowe i ogólne. Zasady wymowy. Umiejętność budowy zdań. Czystość języka. Dykcja.

Godzin wykładowych 4 - 8

Przedmiot ten nie powinien być tematem odrębnego egzaminu, powinien jednak podlegać ocenie w czasie przeprowadzania egzaminów z poszczególnych przedmiotów.

Załącznik nr 2 do instrukcji w sprawie zasad, form oraz programów szkolenia przewodników turystycznych.

RAMOWY PROGRAM

szkolenia kandydatów na przewodników ubiegających się o uprawnienia do prowadzenia wycieczek zagranicznych

Przewodnicy miejscy, terenowi i górscy bez względu na posiadaną klasę przewodnicką, a ubiegający się o uzyskanie uprawnień do prowadzenia wy-

cieczek zagranicznych w językach obcych, obowiązani są do przejścia dodatkowego przeszkolenia w zakresie następujących przedmiotów i zagadnień:

1. Wybrane światowe zagadnienia społeczno-polityczne. Bloki i sojusze. ONZ i jej organizacja. NATO jako organizacja imperialistyczna. Walka o pokój. Wzajemne stosunki krajów socjalistycznych ze szczególnym uwzględnieniem Układu Warszawskiego. Światowy ruch robotniczy.

Godzin wykładowczych
10 - 22

2. Kontakty Polski z krajami europejskimi i pozaeuropejskimi. Polityczne, gospodarcze, kulturalne. Emigracja polskaXIX i XX wieku. Państwo a kościół.

Godzin wykładowych 4 - 6

3. Wybitni Polacy w świecie. Ich wkład do nauki, kultury i sztuki oraz gospodarki świata. Udział w życiu społecznym, politycznym i wojskowym za granicą.

Godzin wykładowych 4 - 6

4. Cudzoziemcy w Polsce. Okres i miejsce ich działalności. Wpływ na wypadki polityczne i rozwój kultury. Udział w walkach narodu polskiego o niepodległość. Ich pomniki w Polsce.

Godzin wykładowych 4 - 6

5. Geografia ekonomiczna Polski. Bogactwa naturalne. Górnictwo i przemysł. Wymiana gospodarcza z krajami socjalistycznymi (RWPG) i kapitalistycznymi. Główne kierunki eksportu.

Godzin wykładowych 8 - 12

6. Historia, geografia, stosunki gospodarcze i kultura krajów, właściwych dla języka, w którym przewodnik oprowadza cudzoziemców po Polsce (wiadomości ogólne).

Godzin wykładowych 16 - 24

7. Rozwój turystyki zagranicznej w PRL. Tendencje rozwojowe turystyki międzynarodowej. Najbardziej znane miasta i regiony turystyczne w Polsce, interesujące cudzoziemców. Miejscowości o znaczeniu międzynarodowym. Informacja turystyczna. Sieć punktów IT. Polskie trasy tranzytowe. Baza recepcyjna.

Godzin.wykładowych 8 - 14

Powyższe przedmioty i zagadnienia obowiązują na egzaminie teoretycznym.

8. Metodyka i technika obsługi grup zagranicznych. Postawa społeczno-polityczna przewodnika. Zagadnienia propagandy osiągnięć Polski Ludowej. Obsługa turystów indywidualnych i wycieczek zbiorowych. Obsługa imprez specjalnych: kongresów, zjazdów, konferencji. Wymiana walut i dokumentacja. Realizacja świadczeń. Zagadnienia finansowe. Rozliczenia.

Godzin wykładowych 14 - 18

Przedmiot wymieniony w poz.8 obowiązuje na egzaminie praktycznym.

Załącznik nr 3 do instrukcji w sprawie zasad, form oraz programów szkolenia przewodników turystycznych

RAMOWY PROGRAM

szkolenia kandydatów na przewodników miejskich oraz szkolenia przewodników miejskich ubiegających się o wyższe klasy

Kandydaci na przewodników miejskich, niezależnie od przedmiotów objętych ramowym programem wspólnym dla wszystkich rodzajów przewodnictwa (zał. nr 1) obowiązani są do odbycia przeszkolenia w zakresie następujących przedmiotów:

1. Historia miasta. Przeszłość, ruchy postępowe, zniszczenia wojenne, martyrologia, walka z okupantem. Odbudowa. Rozwój miasta w PRL. Życie społeczno-polityczne. Wybitniejsze postacie. Położenie miasta, powierzchnia, liczba mieszkańców itp.

Godzin wykładowych 10 - 24

2. Kultura i sztuka miasta. Rozwój urbanistyczny i społeczno-kulturalny. Okresy świetności. Zabytki architektury, rzeźby i malarstwa. Pomniki. Związek z historia. Teatr i muzyka. Szkolnictwo. Parki i ogrody.

Godzin wykładowych 8 - 20

3. Historia gospodarcza miasta i najbliższego regionu. Przemysł, rzemiosło i handel. Gospodarka komunalna. Budownictwo mieszkaniowe i przemysłowe. Urządzenia socjalne i służba zdrowia. Dane statystyczne.

Godzin wykładowych 4 - 12

4. Geografia turystyczna regionu w strefie do 20 km od granic miasta. Pogląd geograficzny. Trasy wylotowe, ich przebieg i opis w granicach strefy. Szczegółowa znajomość miejscowości docelowych - historia, zabytki, znaczenie gospodarcze i turystyczno-wypoczynkowe.

FGodzin wykładowych 8 - 16

5. W zależności od specyfiki regionu:
Zagadnienia morskie

Godzin wykładowych;

Górnictwo, hutnictwo itp.

Godzin wykładowych wg potrzeb.

Wyżej wymienione przedmioty obowiązują na egzaminie teoretycznym.

6. Topografia miasta i strefy podmiejskiej. Układ komunikacyjny i arterie przelotowe. Lokalizacja obiektów zabytkowych, gospodarczych i użyteczności publicznej, Baza turystyczno-wypoczynkowa i sportowa.

Godzin wykładowych 8 - 16

Przedmiot wymieniony w poz.6 obowiązuje na egzaminie praktycznym.

Przewodników miejskich ubiegających się o klasę II obowiązuje przeszkolenie dodatkowe z następujących przedmiotów:

1. Historia sztuki w powiązaniu z historią sztuki w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem miasta i regionu. Rola robotnika i rzemieślnika w powstawaniu dzieł sztuki sakralnej (wiadomości ogólne).

Godzin wykładowych 16 - 24

2. Historia miast w Polsce. Charakterystyka miast wojewódzkich i miast o walorach zabytkowych (wiadomości ogólne).

Godzin wykładowych 8 - 16

3. Zabytki miasta i regionu ze szczególnym uwzględnieniem obiektów klasy „0". Muzea, zbiory, archiwa, instytucje naukowe i kulturalne. Szczegółowe wiadomości o zbiorach i działalności z zakresu rozwoju sztuki.

Godzin wykładowych 8 - 16

4. Zagadnienia gospodarcze miasta. Plany rozbudowy miasta i okolicy.Rozwój gospodarczy i jego główne kierunki. Najważniejsze obiekty gospodarcze. Charakterystyka produkcji i technologii. Zakłady udostępnione do zwiedzania. Gospodarcze dane statystyczne.

Godzin wykładowych 6 - 12

5. Badania archeologiczne i historyczne dziejów miasta i okolicy. Wyniki badań i związane z tym publikacje.

Godzin wykładowych 4 - 8

Wymienione przedmioty obowiązują na egzaminie teoretycznym.

Wymogi w zakresie wiadomości i umiejętności przewodnika miejskiego ubiegającego się o klasę I, określone są w § 20 ust.2 poz.2 regulaminu przewodników miejskich, terenowych i górskich będącego załącznikiem nr 1 do Zarządzenia nr 26 Przewodniczącego GKKFiT z dnia 30.IV.1968 r.

Praca pisemna będąca warunkiem uzyskania uprawnień klasy I, powinna obejmować 30-40 stron maszynopisu (tj.1,5-2 arkuszy autorskich) na temat podany przez komisję kwalifikacyjno-egzaminacyjną WKKFiT, zawierający punkty wytyczne. Praca związana z terenem uprawnień przewodnika powinna być ujęta w taki sposób, aby mogła stanowić materiał szkoleniowy dla przewodników.

Tematyka prac powinna uwzględniać przykładowo:

- Opis szlaku związanego np. z powstaniami narodowymi, działaniami bojowymi, działalnością wybitnych postaci historycznych itp.
- Proces powstawania miast, lub określonego miasta.
- Charakterystyka miejscowości podmiejskich i ich powiązania z miastem.
- Najnowsze odkrycia archeologiczne i historyczne w mieście i jego najbliższej okolicy. Ich znaczenie dla dziejów i historii miasta.
- Pomniki i tablice pamiątkowe w mieście. Ich historia, znaczenie i autorzy.
- Cmentarze w mieście. Ich historia.
- Plany rozwoju przemysłowego i ich skutki dla miasta i najbliższej okolicy, województwa, państwa.

Załącznik nr 4 do instrukcji w sprawie
zasad, form oraz programów szkolenia
przewodników turystycznych

RAMOWY PROGRAM

szkolenia kandydatów na przewodników terenowych oraz szkolenia przewodników terenowych ubiegających się o wyższe klasy lub poszerzenie uprawnień terenowych

Kandydaci na przewodników terenowych, niezależnie od przedmiotów objętych ramowym programem wspólnym dla wszystkich rodzajów przewodnictwa (zał.nr 1), obowiązani są do odbycia przeszkolenia w zakresie następujących przedmiotów:

Program ten dotyczy zarówno przewodników terenowych wojewódzkich, jak i po trasach krajowych, przy czym programy szczegółowe powinny wyni-

kać ze specyfiki regionu lub tras, na które kandydat lub przewodnik zdobywa uprawnienia.

1. Geografia gospodarcza wojewpdztwa. Położenie, obszar, ludność, podział administracyjny, miasta. Ukształtowanie powierzchni, klimat, wody, Rejony gospodarcze. Zasoby mineralne i ich wykorzystanie. Większe zakłady przemysłowe. Gospodarka rolna. Zniszczenia wojenne, odbudowa i rozwój gospodarczy województwa.

Godzin wykładowych 12 - 24

2. Historia województwa na tle historii Polski. Archeologia, zabytki kultury i sztuki, ich związki z historią. Lokalizacja tych obiektów. Walki o wyzwolenie społeczne i narodowe. Działania w czasie ostatniej wojny, martylogia, walka z okupantem na terenie województwa. Wybitne postacie związane z województwem (wiadomości ogólne).

Godzin wykładowych 12 - 24

3. Etnografia województwa. Regiony etnograficzne, kultura ludowa, budownictwo, folklor, strój, produkcyjne ośrodki rękodzielnicze itp. - ze szczególnym uwzględnieniem terenu uprawnień przewodnika (wiadomości ogólne).

Godzin wykładowych 6 - 12

4. Przyroda i jej zasoby w województwie. Lasy, parki, rezerwaty, pomniki przyrody. Przepisy lokalne dotyczące ochrony i udostępnienia ich dla turystyki. Lokalizacja i dojazdy, ze szczególnym uwzględnieniem terenu uprawnień przewodnika.

Godzin wykładowych 6 - 8

5. Zagospodarowanie turystyczne województwa. Baza turystyczna, ośrodki wypoczynkowo-turystyczne. Układ komunikacyjny: drogi wojewódzkie, ogólnopolskie i międzynarodowe. Szlaki turystyczno-krajoznawcze (wiadomości ogólne ze szczególnym uwzględnieniem terenu uprawnień przewodnika).

Godzin wykładowych 6 - 8

6. Przepisy drogowe i inne, szczególne dla danego województwa lub terenu uprawnień przewodnika.

Godzin wykładowych 2 - 4

Przedmioty powyższe obowiązują na egzaminie teoretycznym.

7. Towaroznawstwo i topografia. Orientacja w terenie bez mapy, z mapą i kompasem. Mapy turystyczno-krajoznawcze. Główne szlaki turystyczne w województwie - kołowe i piesze.

Godzin wykładowych 12 - 16

8. Metodyka i technika prowadzenia wycieczek terenowych. W tym po zabytkach sakralnych. Wycieczki autokarowe i piesze. Operowanie grupą w terenie. Wdrażanie kultury uprawiania turystyki. Zachowanie się przewodnika.

Godzin wykładowych 12 - 16

Przedmioty wymienione w poz.7 i 8 obowiązują na egzaminie praktycznym.

Przewodników terenowych ubiegających się o klasę II obowiązuje przeszkolenie dodatkowe z następujących przedmiotów:

A. Wojewódzkich

1. Historia sztuki w powiązaniu ze sztuką w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem terenu całego województwa. (wiadomości ogólne).

Godzin wykładowych 14 - 18

2. Historia miast w Polsce i ich walory krajoznawcze. Wiadomości ogólne. Charakterystyka miast w województwie i ich walory turystyczne.

Godzin wykładowych 8 - 12

3. Historia kultury województwa. Jej rozwój w ciągu wieków i wpływ na kulturę narodową. Prasa i wydawnictwa regionalne. Towarzystwa regionalne. Wybitne postacie historyczne i obiekty z nimi związane. Muzea. Instytucje kulturalne i naukowe w województwie. Szczegółowe wiadomości o zbiorach i działalności w zakresie ich konserwacji.

Godzin wykładowych 12 - 16

4. Badania archeologiczne i historyczne dziejów województwa. Ich wyniki i publikacje z tym związane.

Godzin wykładowych 4 - 6

5. Rozwój gospodarczy województwa. Najważniejsze obiekty gospodarcze. Charakterystyka ich produkcji i procesów technologicznych. Plany perspektywiczne. Zakłady udostępnione do zwiedzania. Gospodarcze dane statystyczne.

Godzin wykładowych 12 - 18

Przedmioty powyższe obowiązują na egzaminie teoretycznym.

6. Wiadomości i znajomość lokalizacji obiektów krajoznawczych w zakresie przedmiotów obowiązujących przewodników III klasy, ze szczególnym uwzględnieniem terenu całego województwa - obowiązują w ramach egzaminu praktycznego.

B. Po trasach krajowych

1. Przedmioty obowiązujące przy przeszkoleniu na klasę II przewodników wojewódzkich, obowiązują przewodników po trasach krajowych w zakresie dotyczącym tras, na które zdobywają uprawnienia oraz w pasie 10 km wzdłuż tych tras - w ramach egzaminu teoretycznego.

2. Wiadomości i umiejętności oraz znajomość lokalizacji obiektów krajoznawczych z zakresu przedmiotów wymaganych na egzaminie teoretycznym - w ramach egzaminu praktycznego.

Przewodnicy terenowi po trasach krajowych posiadający lub ubiegający się o klasę II obowiązani są znać co najmniej 6 tras krajowych.

Wymogi w zakresie wiadomości i umiejętności przewodników terenowych wojewódzkich i po trasach krajowych, ubiegających się o klasę I, określone są w § 21 ust.2 pkt.2 regulaminu przewodników miejskich, terenowych i górskich, będącego załącznikiem nr 1 do Zarządzenia Nr 26 Przewodniczącego GKKFiT z dnia 30.IV.1968 r.

Praca pisemna,będąca warunkiem uzyskania uprawnień klasy I, powinna obejmować 30-40 stron maszynopisu (tj. 1,5-2 arkuszy autorskich) na temat podany przez komisję kwalifikacyjno-egzaminacyjną przy WKKFiT,zawierający punkty wytyczne. Praca związana z terenem uprawnień. przewodnika powinna być ujęta w taki sposób, aby mogła stanowić materiał szkoleniowy dla przewodników.

Tematyka prac powinna uwzględniać przykładowo:

- opis turystyczny szlaku bojowego z czasów walk o niepodległość;
- zabytkowe budownictwo drewniane na terenie województwa;
- zmiany w strukturze gospodarczej (określonego) powiatu. Przyczyny i skutki tych zmian;
- opis określonej trasy krajowej (na którą przewodnik posiada uprawnienia). Jej znaczenie krajoznawcze;
- najnowsze odkrycia archeologiczne i historyczne na terenie powiatu (województwa). Ich znaczenie dla dziejów historii powiatu (województwa);
- zachowane zwyczaje i obyczaje, strój, język ludowy, zdobnictwo określonego regionu na terenie uprawnień przewodnika.

Załącznik nr 5 do instrukcji w sprawie zasad, form oraz programów szkolenia przewodników turystycznych.

RAMOWY PROGRAM

szkolenia kandydatów na przewodników górskich, bez względu na uprawnienia dla poszczególnych terenów górskich

Niezależnie od przedmiotów zawartych w:

a) ramowym programie szkolenia wspólnym dla wszystkich rodzajów przewodnictwa (załącznik nr 1);

b) ramowych programach dla poszczególnych terenów górskich (załącznik nr 6,7 i 8);

kandydaci na przewodników tatrzańskich, beskidzkich i sudeckich pbowiązani są do przeszkolenia dodatkowego w zakresie następujących przedmiotów:

1. Geografia i geologia najważniejszych grup górskich w Polsce. Ukształtowanie i przebieg głównych pasm górskich, klimat i wody (wiadomości ogólne).

Godzin wykładowych 2 - 4

2. Historia terenów górskich w Polsce. Osadnictwo. Archeologia. Zabytki i ich związki z historią. Walki o wyzwolenie społeczne. Działania ostatniej wojny. Walka z okupantem. Martyrologia. Wybitniejsze postacie (wiadomości ogólne).

Godzin wykładowych 6 - 12

3. Regiony etnograficzne i kultura ludowa (wiadomości ogólne).

Godzin wykładowych 4 - 6

4. Gospodarka na obszarach górskich. Zasoby mineralne i ich znaczenie dla regionu. Zagospodarowanie turystyczne. Inwestycje gospodarcze i turystyczne - ich znaczenie dla rozwoju turystyki i wypoczynku (wiadomości ogólne).

Godzin wykładowych 4-8

5. Parki, rezerwaty i pomniki przyrody obszarów górskich w Polsce(wiadomości ogólne).

Godzin wykładowych 2 - 5

6. Piśmiennictwo związane z obszarami górskimi w Polsce. Literatura historyczna i piękna, monografie popularno-naukowe, przewodniki (wiadomości ogólne).

Godzin wykładowych 6 - 10

7, Główne szlaki turystyczne na obszarach górskich w Polsce (wiadomości ogólne).

Godzin wykładowych 2 - 4

8, Historia turystyki górskiej w Polsce. W tym taternictwo, narciarstwo, ratownictwo. Rola TT i PTT w organizacji ruchu turystycznego. „Gospoda Włóczęgów". Rozwój turystyki górskiej i opieka państwa w PRL (wiadomości pogłębione).

Godzin wykładowych 6 - 12

9. Konwencje turystyczne dotyczące obszarów górskich w Polsce. Przejścia graniczne, realizacja świadczeń w poszczególnych strefach. (Wiadomości ogólne). Przepisy graniczne i celno-dewizowe (wiadomości szczegółowe),

Godzin wykładowych 6-10

Wyżej wymienione przedmioty obowiązują na egzaminie teoretycznym.

10. Zasady letniej i zimowej turystyki górskiej i narciarskiej. Sprzęt i ekwipunek turystyczny, narciarski i przewodnicki. Zasady znakowania szlaków turystycznych w Polsce i CSRS (wiadomości szczegółowe). Przewidywanie pogody w górach. Regulaminy odznak turystycznych PTTK: GOT, GON, PON(wiadomości ogólne). Obsługa przewodnicka wycieczek górskich indywidualnych i zbiorowych. Obsługa imprez turystyki kwalifikowanej, rajdów, górskich, zlotów (wiadomości szczegółowe).

Godzin wykładowych 12 - 16

1 11. Pierwsz pomoc w nagłych wypadkach i zasady ratownictwa górskiego (wiadomośći szczegółowe). Znajomość sprzętu ratowniczego (wiadomości ogólne). Urazy, zachorowania, typowe wypadki górskie, profilaktyka i zachowanie się przewodnika w razie wypadku (wiadomości pogłębione).

Godzin wykładowych 8 - 12

12. Terenoznawstwo i topografia. Orientacja w terenie górskim bez mapy i z mapą. Posługiwanie się mapą i kompasem (wiadomości szczegółowe).

Godzin wykładowych 6 - 8

Przedmioty wymienione w poz.10 do 12 obowiązują na egzaminie praktycznym.

Przewodników tatrzańskich ubiegających się o klasę I obowiązuje przeszkolenie dodatkowe z następujących przedmiotów:

1. Przyroda ożywiona i nieożywiona. Parki narodowe:
- po stronie słowackiej (wiadomości pogłębione),
- po stronie polskiej (wiadomości szczegółowe).

Godzin wykładowych 4 - 6

2. Budownictwo i architektura, kultura ludowa:
- po stronie słowackiej (wiadomości pogłębione);
- na terenie górskich pasm przyległych po stronie polskiej (wiadomości szczegółowe).

Godzin wykładowych 2 - 4

Wyżej wymienione przedmioty obowiązują na egzaminie teoretycznym.

3. Topografia i komunikacja. Szlaki turystyczne i zagospodarowanie turystyczne na całym terenie uprawnień przewodnika (wiadomości szczegółowe).

Godzin wykładowych 4 - 6

Przedmiot wymieniony w poz.3 obowiązuje na egzaminie praktycznym.

Załącznik nr 6 do instrukcji w sprawie zasad, form oraz programów szkolenia przewodników turystycznych.

RAMOWY PROGRAM

szkolenia kandydatów na przewodników tatrzańskich oraz przewodników tatrzańskich ubiegających się o wyższe klasy

Niezależnie od przedmiotów zawartych w ramowych programach wspólnych dla wszystkich przewodników (załącznik nr 1) oraz dla wszystkich przewodników górskich (załącznik nr 5) kandydaci na przewodników tatrzańskich obowiązani są do odbycia przeszkolenia w zakresie następujących przedmiotów:

1. Historia Tatr. Osadnictwo. Bunty chłopskie. Powstanie narodowe. Zbójnictwo. Czasy najnowsze. - okres okupacji, walki partyzanckie. Rozwój Podhala w okresie władzy ludowej. Problematyka społeczna, kulturalna i gospodarcza. (wiadomości szczegółowe o terenie uprawnień przewodnika).

Godzin wykładowych 8 - 10

2. Przyroda Tatr i Skalnego Podhala oraz Podtatrza. Geologia, geografia, hydrografia. Flora i fauna. Problematyka parków narodowych. Ochrona przyrody a turystyka. (wiadomości ogólne).

Godzin wykładowych 8 - 10

3. Budownictwo i architektura. Ważniejsze zabytki. Kultura ludowa, zespoły regionalne - na terenie:

- Podtarza Polskiego (wiadomości pogłębione);
- Tatr Polskich, Zakopanego, Skalnego Podhala i Polskiego Podtatrza (wiadomości szczegółowe);
- na pozostałym terenie uprawnień (wiadomości ogólne).

Godzin wykładowych 6 - 8

Wyżej wymienione przedmioty obowiązują na egzaminie teoretycznym.

4. Topografia i komunikacja. Szlaki turystyczne, zagospodarowanie turystyczne:

- Tatr Słowackich (wiadomości pogłębione);
- Tatr Polskich, Zakopanego, Skalnego Podhala i Polskiego Podtatrza (wiadomości szczegółowe);
- pozostałego terenu uprawnień przewodnika (wiadomości ogólne).

Godzin wykładowych 10 - 16

5. Trasy dojazdowe do obszaru uprawnień. Szosy i koleje. Ważniejsze obiekty na trasach: zabytkowe i gospodarcze. (wiadomości szczegółowe).

Godzin wykładowych 4 - 6

6. Metodyka, technika i organizacja prowadzenia wycieczek na terenie uprawnień - w tym po zabytkach sakralnych. Zasady taternictwa i asekuracji grupy wycieczkowej (wiadomości szczegółowe).

Godzin wykładowych 14 - 16

Przedmioty wymienione w poz.4 do 6 obowiązują na egzaminie praktycznym.

Przewodników tatrzańskich ubiegających się o klasę II obowiązuje przeszkolenie dodatkowe z następujących przedmiotów:

1. Przyroda ożywiona i niepżywiona. Problematyka parków narodowych na terenie uprawnień po stronie polskiej (wiadomości pogłębione).

Godzin wykładowych 4 - 6

2. Budownictwo i architektura na terenie Podtatrza Polskiego (wiadomości szczegółowe).

Godzin wykładowych 2 - 4

Wyżej wymienione przedmioty obowiązują na egzaminie teoretycznym.

3. Budownictwo i architektura. Ważniejsze zabytki. Kultura ludowa, zespoły regionalne:
- wybranej części Beskidów Polskich (wiadomości szczegółowe),
- pozostałego kterenu uprawnień (wiadomości ogólne).

Godzin wykładowych 6-8

Wyżej wymienione przedmioty obowiązują na egzaminie teoretycznym.

4. Topografia i komunikacja. Szlaki turystyczne, zagospodarowanie turystyczne:
- Beskidów Polskich (wiadomości pogłębione),
- wybranej części Beskidów Polskich (wiadomości szczegółowe).
- Beskidów Czechosłowackich (wiadomości ogólne).

Godzin wykładowych 10-16

5. Trasy dojazdowe do terenu uprawnień. Drogi i koleje. Ważniejsze obiekty na trasach: zabytkowe i gospodarcze. (wiadomości szczegółowe).

Godzin wykładowych 4-6

6. Metodyka, technika i organizacja prowadzenia wycieczek na terenie uprawnień przewodnika, w tym po zabytkach sakralnych (wiadomości szczegółowe).

Godzin wykładowych 6-10

Przedmioty wymienione w poz. od 4 do 6 obowiązują na egzaminie praktycznym.

Przewodników beskidzkich ubiegających się o klasę II obowiązuje przeszkolenie dodatkowe z następujących przedmiotów:

1. Przyroda ożywiona i nieożywiona. Problematyka parków narodowych - drugiej wybranej części Beskidów Polskich (wiadomości szczegółowe).

Godzin wykładowych 4-6

2. Budownictwo i architektura. Ważniejsze zabytki. Kultura ludowa - drugiej wybranej części Beskidów Polskich (wiadomości szczegółowe).

Godzin wykładowych 2-4

Wyżej wymienione przedmioty obowiązują na egzaminie teoretycznym.

3. Topografia i komunikacja. Szlaki turystyczne, zagospodarowanie turystyczne:
- drugiej wybranej części Beskidów Polskich (wiadomości szczegółowe),
- trzeciej części Beskidów Polskich i Beskidów Czechosłowackich (wiadomości pogłębione).

Godzin wykładowych 4-6

Przedmiot wymieniony w poz.3 obowiązuje na egzaminie praktycznym.

Przewodników beskidzkich ubiegających się o klasę I obowiązuje przeszkolenie dodatkowe z następujących przedmiotów:

1. Przyroda ożywiona i nieożywiona. Problematyka parków narodowych:
- trzeciej części Beskidów Polskich (wiadomości szczegółowe),
- Beskidów Czechosłowackich (wiadomości pogłębione),

Godzin wykładowych 4 - 6

2. Budownictwo i architektura. Kultura ludowa:
- trzeciej części Beskidów Polskich (wiadomości szczegółowe),
- Beskidów Czechosłowackich (wiadomości pogłębione).

Godzin wykładowych 2 - 4

Wyżej wymienione przedmioty obowiązują na egzaminie teoretycznym.

3. Topografia i komunikacja. Szlaki turystyczne i zagospodarowanie turystyczne:
- Podtatrza Słowackiego (wiadomości pogłębione),
- górskich pasm przyległych po stronie słowackiej (wiadomości ogólne).

Godzin wykładowych 4 - 6

Załącznik nr 7 do instrukcji w sprawie zasad, form oraz programów szkolenia przewodników turystycznych.

RAMOWY PROGRAM

szkolenia kandydatów na przewodników beskidzkich oraz przewodników beskidzkich ubiegających się o wyższe klasy

Niezależnie od przedmiotów zawartych w ramowym programie wspólnym dla wszystkich przewodników (załącznik nr 1) oraz dla wszystkich przewodników górskich (załącznik nr 5), kandydaci na przewodników beskidzkich obowiązani są do odbycia przeszkolenia w zakresie następujących przedmiotów:

1. Historia Beskidów Polskich. Osadnictwo. Problematyka społeczna, kulturalna i gospodarcza. Walki partyzanckie. Rozwój regionu w okresie władzy ludowej (wiadomości szczegółowe o terenie uprawnień).

Godzin wykładowych 8- 10

2. Przyroda, geologia, geografia, parki narodowe:
- wybranej części Beskidów Polskich (wiadomości szczegółowe),
- pozostałe tereny uprawnień (wiadomości ogólne).

Godzin wykładowych 8 - 10

3. Topografia i komunikacja. Szlaki turystyczne i zagospodarowanie turystyczne Beskidów Czechosłowackich (wiadomości szczegółowe).

Godzin wykładowych 4 - 6

Przedmiot wymieniony w poz. 3 obowiązuje na egzaminie praktycznym.

Załącznik nr 8 do instrukcji w sprawie zasad, form oraz programów szkolenia przewodników turystycznych

RAMOWY PROGRAM

szkolenia kandydatów na przewodników studenckich oraz przewodników sudeckich ubiegających się o wyższe klasy.

Niezależnie od przedmiotów zawartych w ramowych programach wspólnych dla wszystkich rodzajów przewodników (załącznik nr 1) oraz dla wszystkich przewodników górskich (załącznik nr 5), kandydatów, na przewodników sudeckich obowiązuje przeszkolenie w zakresie następujących przedmiotów:

1. Historia Sudetów, Problematyka społeczna, kulturalna i gospodarcza - wiadomości szczegółowe o terenie uprawnień przewodnika. Wiadomości pogłębione o całych Sudetach. W tym: obozy koncentracyjne, miejsca martyrologii, pamiątki walk o zwyzwolenie, rozwój w Polsce Ludowej.

Godzin wykładowych 8 - 10

2. Przyroda ożywiona i nieożywiona. Geologia, geografia, parki narodowe całego obszaru Sudetów (wiadomości ogólne).

Godzin wykładowych 8 - 10

3. Budownictwo i architektura. Ważniejsze zabytki, kultura ludowa:
- Sudetów Polskich (wiadomości pogłębione);
- Sudetów Czeskich (wiadomości ogólne).

Godzin wykładowych 8-10

Wyżej wymienione przedmioty obowiązują na egzaminie teoretycznym.

4. Topografia i komunikacja. Szlaki turystyczne, zagospodarowanie turystyczne:

- Sudetów Polskich (wiadomości pogłębione),
- Sudetów Czeskich (wiadomości ogólne).

Godzin wykładowych 10 - 16

5. Trasy dojazdowe do terenu uprawnień przewodnika. Szosy i koleje. Ważniejsze obiekty zabytkowe i gospodarcze na trasach. (Wiadomości szczegółowe).

Godzin wykładowych 10 - 12

6. 6. Metodyka, technika i organizacja prowadzenia wycieczek na terenie uprawnień przewodnika - w tym po zabytkach sakralnych. Zasady taternictwa i asekuracji grupy wycieczkowej (wiadomości szczegółowe).

Godzin wykładowych 6 - 10

Przedmioty wymienione w poz. od 4 do 6 obowiązują na egzaminie praktycznym.

Przewodników sudeckich ubiegających się o klasę II obowiązuje przeszkolenie dodatkowe z następujących przedmiotów:

1. Przyroda ożywiona i nieożywiona. Problematyka parków narodowych Sudetów Polskich (wiadomości pogłębione).

Godzin wykładowych 4 - 6

2. Budownictwo i architektura. Kultura ludowa, ważniejsze zabytki Sudetów Polskich (wiadomości szczegółowe).

Godzin wykładowych 4-6

Wyżej wymienione przedmioty obowiązują na egzaminie teoretycznym.

3. Topografia i komunikacja. Szlaki turystyczne, zagospodarowanie turystyczne:
- Sudetów Polskich (wiadomości szczegółowe),
- Sudetów Czeskich (wiadomości pogłębione).

Godzin wykładowych 8 - 10

Przedmiot wymieniony w poz.3 obowiązuje na egzaminie praktycznym.

Przewodników sudeckich ubiegających się o klasę I obowiązuje przeszkolenie dodatkowe z następujących przedmiotów:

1. Przyroda ożywiona i nieożywiona. Problematyka parków narodowych:
- Sudetów Polskich (wiadomości szczegółowe),
- Sudetów Czeskich (wiadomości pogłębione).

Godzin wykładowych 4 - 6

2. Budownictwo i architektura. Kultura ludowa, ważniejsze zabytki Sudetów Czeskich (wiadomości pogłębione).

Godzin wykładowych 4 - 6

Wyżej wymienione przedmioty obowiązują na egzaminie teoretycznym.

3. Topografia i komunikacja. Szlaki turystyczne i zagospodarowanie turystyczne Sudetów Czeskich (wiadomości szczegółowe).

Godzin wykładowych 4 - 6

Przedmiot wymieniony w poz.3 obowiązuje na egzaminie praktycznym.

Załącznik nr 9 do instrukcji w sprawie zasad, form oraz programów szkolenia przewodników turystycznych

RAMOWY PROGRAM

szkolenia kandydatów na przewodników zakładowych.

Kandydaci na przewodników zakładowych obowiązani są do odbycia przeszkolenia w zakresie następujących przedmiotów:

1. Historia ruchu robotniczego - polskiego i międzynarodowego (wiadomości ogólne).

Godzin wykładowych 4 - 6

2. Zagadnienia gospodarcze Polski Ludowej. Bogactwa naturalne, główne kierunki gospodarki narodowej, plany gospodarcze (wiadomości ogólne).

Godzin wykładowych 4 - 6

3. Krajoznawstwo i turystyka w Polsce. Krajoznawstwo w latach 1906-1950. Ruch turystyczny w PRL po 1950 r. Organizacja turystyki w PRL. Turystyka zagraniczna. Historia przewodnictwa w Polsce. (Wiadomości ogólne).

Godzin wykładowych 4 - 4

4. Historia danej gałęzi przemysłu w Polsce i świecie. Historia i rozwój zakładu pracy kandydata. Cykl produkcyjny tego zakładu. Zagadnienia socjalne zakładu.

Godzin wykładowych 5 - 10

5. Przepisy państwowe o wykonywaniu funkcji przewodnika, przepisy dotyczące udostępnienia do zwiedzenia zakładów pracy. Regulamin zwiedzania zakładu, przepisy bezpieczeństwa.

Godzin wykładowych 4-- 6

6. Metodyka i technika prowadzenia wycieczek po zakładzie pracy, dostosowanie ich do specyfiki zakładu.

Godzin wykładowych 2 - 4

Program powyższy stanowi podstawę do opracowania programów szczegółowych, dostosowanych do potrzeb określonego zakładu pracy.

ZARZĄDZENIE Nr 46
PRZEWODNICZĄCEGO GŁÓWNEGO KOMITETU KULTURY FIZYCZNEJ I TURYSTYKI
z dnia 4 lipca 1969 r.

w sprawie pilotów wycieczek krajowych

Na podstawie § 4 ust.3 w związku z § 1 ust. 3 pkt.2. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 sierpnia 1960 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Turystyki oraz form nadzoru w zakresie kultury fizycznej i turystyki nad instytucjami i organizacjami (Dz.U. Nr 38, poz.224) zarządza się, co następuje:

§ 1.

1. Każda wycieczka krajowa organizowana przez Polskie Biuro Podróży „Orbis", spółdzielcze lub społeczne biuro podróży, przedsiębiorstwa usług turystycznych prezydiów rad narodowych, ośrodki sportu, turystyki i wypoczynku prezydiów rad narodowych powinna mieć przydzielonego pilota. Wycieczki organizowane przez zakłady pracy, organizacje związkowe, organizacje młodzieżowe oraz szkoły powinny mieć przeszkolonego pilota lub organizatora, turystyki, bądź wyznaczonego kierownika.

2. Przepisu ust.1 nie stosuje się w przypadkach:

1) jeżeli wycieczka ma przydzielonego przewodnika turystycznego pełniącego również obowiązki pilota,
2) jeżeli wycieczka nie korzysta z innych usług poza środkami transportu, a umowa zawarta przez biuro podróży z organizatorem wycieczki nie stanowi inaczej.

§ 2.

1. Pilot jest przedstawicielem biura podróży wobec uczestników wycieczki i instytucji zlecającej zorganizowanie wycieczki.

2. Pilot obowiązany jest do:

1) otaczania opieką uczestników przydzielonej wycieczki,
2) dopilnowania realizacji programu i właściwego wykonania przez instytucje usługowe świadczeń zakupionych przez biuro podróży dla uczestników wycieczki,
3) udzielania ogólnych informacji krajoznawczych na trasie wycieczki, gdy nie ma przewodnika turystycznego.

3. Pilot wycieczki posiadający uprawnienia przewodnika turystycznego świadczy usługi przewodnickie w ramach posiadanych uprawnień.

§ 3.

Funkcję pilota mogą pełnić:

1) osoby, które ukończyły kurs szkoleniowy na pilotów wycieczek krajowych zakończony odbyciem praktyki oraz złożyły egzamin z wynikiem pomyślnym przed wojewódzką komisją kwalifikacyjno-egzaminacyjną,
2) przewodnicy turystyczni - terenowi i górscy,
3) osoby, które złożyły egzamin na kierników wycieczek zagranicznych, lecz nie otrzymały uprawnień ze względu na niedostateczną znajomość języków obcych.

§ 4.

Uprawnienia pilotów wycieczek krajowych nadaje przewodniczący właściwego wojewódzkiego komitetu kultury fizycznej i turystyki (w skrócie WKKFiT) - na wniosek wojewódzkiej komisji kwalifikacyjno-egzaminacyjnej.

§ 5.

1. Przewodniczący WKKFiT powołują wojewódzkie komisje kwalifikacyjno-egzaminacyjne dla pilotów wycieczek krajowych.

2. Skład, zasady powoływania oraz zakres działania komisji (ust.1) ustala instrukcja stanowiąca załącznik do zarządzenia.

§ 6.

1. Kwalifikowanie i egzaminowanie kandydatów na pilotów przeprowadzają wojewódzkie komisji kwalifikacyjno-egzaminacyjne.

2. Zasady i tryb szkolenia oraz egzaminowania kandydatów ustala instrukcja z stanowiąca załącznik do zarządzenia.

§ 7.

Powierzenie funkcji pilota następuje przez zawarcie z nim przez biuro podróży umowy zlecenia. Biura podróży powinny przydzielać na całą trasę wycieczki przede wszystkim przewodników turystycznych pełniących jednocześnie funkcję pilotów.

§ 8.

1. Przewodniczący WKKFiT może pozbawić pilota prawa wykonywania jego funkcji na okres do 2 lat lub pozbawić go uprawnień na zawsze - z urzędu lub na wniosek dyrektora właściwego biura podróży, zaopiniowany przez wojewódzką komisję kwalifikacyjno-egzaminacyjną - w wypadku naruszenia przez pilota jego podstawowych obowiązków, lub z innych ważnych powodów.

2. O skreśleniu pilota z listy WKKFiT powiadamia wszystkie biura podróży działające na jego terenie.

3. Przewodniczący WKKFiT może tymczasowo zawiesić pilota w wykonywaniu jego funkcji do czasu wydania decyzji, o której mowa w ust.1. Okres zawieszenia nie może być dłuższy niż 3 miesiące.

§ 9.

1. WKKFiT prowadzi rejestr wydanych uprawnień pilotów (listę pilotów),

2. Biura podróży prowadzą wykazy zatrudnionych przez siebie pilotów.

3. Aktualną listę uprawnionych pilotów według stanu na dzień 15 grudnia każdego roku, WKKFiT przesyłają biurom podróży działającym na ich terenie do dnia 31 grudnia każdego roku.

§ 10.

1. Zasady wynagradzania pilotów określają odrębne przepisy.

2. Biura podróży obowiązane są na własny koszt ubezpieczać od wypadków pilotów w czasie pełnienia ich funkcji.

§ 11.

1. Osoby posiadające w dniu wejścia w życie zarządzenia, uprawnienia kierowników wycieczek krajowych mogą ubiegać się o uzyskanie uprawnień pilotów w trybie § 4 niniejszego zarządzenia.

2. Komisja kwalifikacyjno-egzaminacyjna może poddać zainteresowane osoby egzaminowi sprawdzającemu z zakresu obowiązującego pilotów na podstawie niniejszego zarządzenia.

3. Dotychczasowe uprawnienia kierowników wycieczek krajowych wygasają w ciągu 3 miesięcy od dnia wejścia w życie zarządzenia.

§ 12.

Traci moc zarządzenie nr 149 Przewodniczącego GKKFiT z dnia 8 sierpnia 1962 roku w sprawie kierowników wycieczek krajowych (Dz.Urz. GKKFiT Nr 9 poz.40).

§ 13.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

PRZEWODNICZĄCY KOMITETU
(-) Włodzimierz Reczek

Załącznik do zarządzenia nr 46 Przewodniczącego GKKFiT z dnia 4 lipca 1969 r.
(poz.28)

INSTRUKCJA

w sprawie zasad i trybu szkolenia kandydatów na pilotów wycieczek krajowych oraz trybu powoływania, składu i zakresu działania wojewódzkich komisji kwalifikacyjno-egzaminacyjnych WKKFiT

Postanowienia ogólne

§ 1.

Kandydatów na pilotów wycieczek krajowych należy rekrutować spośród pracowników biur podróży, działaczy turystycznych PTTK i innych organizacji społecznych oraz studentów zrzeszonych w ZSP.

§ 2.

Kandydaci składają w dyrekcji biura podróży podanie, załączając ankietę personalną, krótki życiorys, oraz opinię rady zakładowej związku zawodowego swego miejsca pracy, lub właściwej organizacji społecznej. Dyrekcja biura wraz ze swą opinią przesyła całość akt dotyczących kandydata na pilota do właściwego WKKFiT.

§ 3.

Kandydaci podlegają zakwalifikowaniu przez wojewódzką komisję kwalifikacyjno-egzaminacyjną właściwego WKKFiT.

§ 4.

Wojewódzka komisja kwalifikacyjno-egzaminacyjna WKKFiT, zwana w dalszym ciągu „Komisją", przeprowadza wstępną kwalifikację kandydatów, z których typuje na kursy szkoleniowe osoby odpowiadające następującym warunkom:

1) ukończone 21 lat życia i nie przekroczone 55 lat życia,
2) co najmniej wykształcenie średnie,
3) właściwa postawa moralno-polityczna,
4) odpowiedni poziom kultury osobistej,
5) dobry stan zdrowia,
6) odpowiednia prezencja.

Zasady, tryb szkolenia i egzaminowania kandydatów

§ 5.

1. Kandydat na pilota zostaje skierowany na kurs bez odrywania od pracy.

2. Kursy szkoleniowe dla wszystkich kandydatów z danego województwa organizuje i przeprowadza biuro podróży , wytypowane przez komisję przy współpracy z pozostałymi biurami.

3. Szkolenie odbywa się na podstawie szczegółowego programu zatwierdzonego przez przewodniczącego WKKFiT na podstawie wniosku komisji.

§ 6.

1. W programie kursu należy między innymi uwzględnić następujące zagadnienia:

1) zadania pilota wycieczki, jego rolę i postawę, cechy osobiste, stosunek do uczestników wycieczki.
2) zagadnienie społeczno-polityczne: sytuacja polityczna w świecie i kraju, sytuacja gospodarcza w Polsce międzywojennej, zdobycze i osiągnięcia polityczne i gospodarcze Polski Ludowej, przemiany społeczne i kulturalne,
3) zarys polityczno-geograficzny krajów obozu socjalistycznego,
4) zagadnienia krajoznawczo-turystyczne Polski: podział Polski na regiony turystyczne, najpopularniejsze szlaki turystyczne, najważniejsze i najciekawsze zabytki historyczne i kulturalne na szlakach, budowle socjalizmu,
5) organizacja turystyki w Polsce,
6) ogólne wiadomości z dziedziny przepisów finansowych,
7) przygotowanie przyjęcia grupy, jakość i punktualność świadczeń, kon-

trola właściwego przebiegu wycieczki, wystawiania rachunków i kwitów, umiejętności posługiwania się i rozliczania z czeków nielimitowanych interwencja w przypadkach uchybień w udzielaniu świadczeń lub zmianach,

8) metody kierowania wycieczką i najczęściej spotykane trudności, charakter wycieczki w zależności od wieku, zawodu jej uczestników itp.;sposoby prowadzenia grupy, system zakwaterowania i rozdział pokoi, żywienie grupy, jakość posiłków, jakość i punktualność obsługi,

9) zakończenie wycieczki, pożegnanie grupy, sprawozdawczość merytoryczna i finansowa,

10) pierwsza pomoc w nagłych wypadkach, wypadki zachorowań w czasie wycieczki,

11) zagadnienia specyficzne dotyczące poszczególnych biur podróży.

2. Wykłady na kursie powinny trwać 30-40 godzin.

§ 7.

1. Po zakończeniu szkolenia lub w jego fazie końcowej kandydaci odbywają bezpłatną praktykę polegającą na prowadzeniu co najmniej 3 wycieczek pod nadzorem doświadczonych pilotów wycieczki.

2. Kierownik kursu sporządza na piśmie ocenę wyników praktyki. W przypadku ujemnej oceny praktykę można przedłużyć. W razie definitywnej ujemnej oceny praktyki, kandydata nie dopuszcza się do egzaminu.

3. Ocenę wyników praktyki przesyła kierownik kursu do komisji.

§ 8.

1. Po zakończeniu szkolenia i praktyki kandydaci poddawani są przez komisję egzaminowi z zagadnień będących tematem zajęć na kursie.

2. Egzamin polega na udzielaniu przez kandydata ustnych odpowiedzi z zakresu objętego programem kursu.

3. Negatywny wynik egzaminu z 1 do 2 przedmiotów powoduje egzamin poprawkowy z tego lub tych przedmiotów w terminie ustalonym przez komisję jednak nie dłuższym niż w ciągu 2 miesięcy.

4. Negatywny wynik egzaminu z 3 lub więcej przedmiotów powoduje konieczność powtórzenia całego egzaminu w terminie ustalonym przez komisję.

5. Kandydaci na pilotów obowiązani są do uiszczenia opłaty za egzamin w wysokości 25 zł. Opłatę zalicza się na dochody budżetowe WKKFiT.

§ 9.

1. W miarę potrzeby, na wniosek komisji zatwierdzony przez przewodniczącego WKKFiT, wyznaczone biuro podróży organizuje doszkalanie pilotów z zakresu zagadnień społeczno-politycznych i zawodowych.

2. W organizowanym doszkalaniu obowiązani są brać udział wszyscy piloci. W przypadku nie brania udziału w doszkalaniu komisja ma prawo poddawać pilota egzaminpwi sprawdzającemu wiadomości z omawianych na kursie zagadnień.

Skład i zasady powoływania wojewódzkich komisji kwalifikacyjno-egzaminacyjnych oraz zakres ich działania

§ 10

1. Komisję powołuje przewodniczący WKKFiT.

2. W skład komisji wchodzą: przedstawiciel WKKFiT jako przewodniczący oraz 3-6 przedstawicieli biur podróży z terenu województwa.

3. Sekretarza technicznego komisji wyznacza przewodniczący WKKFiT.

4. Komisja podejmuje uchwały w obecności co najmniej 2/3 liczby członków komisji zwykłą większością głosów: W przypadku równości głosów, rozstrzyga głos przewodniczącego.

§ 11.

Do zakresu działania komisji należy:

1) kwalifikowanie kandydatów na kursy pilotów,

2) przeprowadzanie egzaminów kandydatów oraz składanie wniosków do WKKFiT o nadanie uprawnień pilota,

3) wnioskowanie do WKKFiT o rozpoczęcie szkolenia lub doszkalania pilotów i powierzenia organizacji kursu wskazanemu przez komisję biuru,

4) wnioskowanie do WKKFiT o zatwierdzenie programów szkolenia lub doszkalania pilotów,

5) wnioskowanie do WKKFiT o pozbawienie pilota prawa wykonywania jego funkcji,

6) wnioskowanie do WKKFiT o zatwierdzenie powołania koła pilotów przy wyznaczonym biurze podróży.

§ 12.

1. Posiedzenia komisji są protokołowane. Protokół oraz wnioski komisja przesyła do zatwierdzenia przewodniczącemu WKKFiT.

2. WKKFiT wystawia pilotowi zaświadczenie uprawniające do prowadzenia wycieczek.

3. WKKFiT zawiadamia zainteresowane biura podróży o przyznaniu uprawnień zgłoszonym kandydatom na pilotów.

§ 13.

Za udział w posiedzeniach komsiji może być przyznane wynagrodzenie w wysokości 38 zł dla członka komisji oraz 57 zł dla przewodniczącego komisji - za każde posiedzenie odbyte poza godzinami służbowymi. Przyznanie wynagrodzenia za udział w posiedzeniach komisji wymaga decyzji prezydium właściwej wojewódzkiej rady narodowej (rady narodowej miasta wyłączonego z województwa).

Przepisy końcowc

§ 14.

Finansowanie kursów dla kandydatów na pilotów i doszkalanie pilotów jest pokrywane przez zainteresowane biura podróży, proporcjonalnie do liczby zgłoszonych uczestników w kursach dla kandydatów na pilotów, które zatwierdza przewodniczący WKKFiT.

§ 15,

W miarę potrzeby WKKFiT na wniosek komisji ustala zasady zrzeszania pilotów w kole pilotów działającym w biurze podróży.